

MENTAMÁLARÁÐIÐ

Løgtingið
Fíggjarnevndin
Tinghúsvegur 3
100 Tórshavn

Dagfesting: **21. november 2018**
Tygara ref.:
Máttal.: **18/00204-13**

Svar upp á spurningar frá Fíggjarnevndini viðvíkjandi §7 Mentamál

Vísandi til skriv frá Fíggjarnevndini, dagf. 14. november 2018, lm. Nr. 47/2018 hj/ód, har Fíggjarnevndin í sambandi við viðgerð av uppskoti til løgtingsfíggjarlóg fyri 2019 hevur sett landsstýriskvinnuni í mentamálum ávísar spurningar at svara við freist til 21. november 2018, verður víst á niðanfyri standandi svar.

MENTAMÁLARÁÐIÐ

§7 Mentamál

Frávik í mun til játtanarkarmar fyri 2019

Spurningur: Nevndin ynskir at fáa upplýst, hvørji frávik eru á lögtingsfíggarlógini í mun til lögtingssamtykt nr. 143/2017 um játtanarkarmar á lögtingsfíggarlógini fyri 2019, og hví landsstýrismaðurin ikki heldur seg til hesa samtykt.

Svar:

Rakstur 2019 til § 7 er sambært lögtingsmáli nr. 143/2017:

Rakstrarkarmur smb. L. m. 143/2017	1.118.800
Endalig játtan	1.124.600
Hækking í uppruna karmi	5.800

Sum er:	
dagførdar eykajáttanir	400
játtan til hækking í AMEG	5.400
	5.800

Løgukarmurin 2019 til § 7 er sambært lögtingsmáli nr. 143/2017:

LØGA 2019	smb. Lögtingsm. nr. 143/2017	FÆ 2019
§ 7 Mentamálaráðið	24.500	8.500
Tjóðleikhús	5.000	500
Eftirskúli	4.000	1000
Húsarhaldsskúli	4.000	2.500
Ítróttarháskúli í Vági	1.000	1.000
Miðnámsskúlin á Kambsdali	8.000	1500
Kirkjubómúrurin	1.000	1.000
Listaskúli á Sandoyggi fyrireiking		1.000
Býarbókasavnið í Havn	1.500	

Í FÆ er løga 3 mió. kr.,
løgustuðul 3,5 og stuðul 2,0
(Eftirkúlin og Listaskúlin)?

Framskrivningar av høvuðskontum

Spurningur: Nevndin ynskir at fáa eitt yvirlit yvir framskrivingar fyri allar høvuðskontur, ið landsstýrismaðurin varðar av, við prís- og lønarvøkstri, við útgangsstøði í lønarkarminum, ið er lagdur við gjørdu sáttmálunum.

Hvørjar kontur hava innroknað afturhald í 2019, útgreinað á kontur og upphædd?

Svar:

MENTAMÁLARÁÐIÐ

Hjáløgd er talva (fylgiskjal 1) við yvirliti yvir framskrivingar við lønarvøkstri uppá $2,5\% * 9/12 = 1,875\%$ fyri allar høvuðskontur (rakstur) og við afturhaldið uppá $0,3\%$ á hesar kontur.

- Hví hevur mann valt ikki at seta pengar av til liðugtgerð av gomlu Hvalastøðini við Áir? Kann MMR upplýsa, hvussu nógvvar kr. mangla fyri at gera byggingina lidna, og hvat raksturin av hesum fer at kosta árliga?

Svar:

Í tíðarskeiðinum frá 2011-2017 eru 12,3 mió. kr. brúktar til bráðfeingis umvælingar á hvalastøðini við Áir. Í 2018 er 1 mió. kr. játtað til endamálið. Umvælingarnar eru fyrsta stigið í at skipa hvalastøðina sum savn og lata hana upp fyri vitjandi. Tíverri var rúm ikki fyri játtan til hvalastøðina innan figgjarkarmin hjá Mentamálaráðnum fyri 2019.

Tjóðsavníð, sum stendur fyri umvælingunum av hvalastøðini við Áir, hevur boðað frá, at teimum vanta 1,5 mió. kr. fyri at koma á fult á mál við fyrsta stigi av umvælingunum. Tá eru húsini gjørd uttan og økið uttanfyri. Savnsvirksemið kann verða skipað á staðnum fyri 580 tús. kr., og Tjóðsavníð roknar við, at tað ber til at reka hvalastøðina sum savn fyri 300 tús. kr. árliga. Hetta er eisini ein ávegis ætlan í mun til ætlanina um hvalastøðina sum partur av einum Sjóvinnusavni, sum lýst í álitum um økisskipan við Áir frá 2013.

Ein leys meting til umvæling og restaurering av gólvum, tekniskum útbúnaði, trygdartiltøk hjá vitjandi í øllum bygningum, húsum og úthúsum, el v.m., somuleiðis tekniskur útbúnaður uttan, so sum damp- og elektrisk spøl, hvørvisteinar, royk-hanus, beinsag, tangar, skorsteinar er sett til 1,5 mió. kr. um árið í 5 ár, íalt 7,5 mió. kr.

Tá er støða ikki tikin til tey gulu húsini á hvalastøðini, har Vinnuháskúlin hevur sítt virksemi. Kostnaðurin fyri at flyta virksemið hjá Brandskúlanum er heldur ikki tikin við.

- Er tað ikki ein skeiv staðseting at hava brandskúlan hjá Vinnuháskúlanum við Áir, nú Hvalastøðin fer at verða brúkt sum ferðavinnuátt?

Svar:

Í ávegis álitum frá 2007 um hvalastøðina við Áir og í álitum um økisskipan við Áir frá 2013 varð mælt til, at virksemið, ið Brandskúlin hevur við Áir verður flutt. Mentamálaráðið hevur kannað, hvar virksemið hjá Brandskúlanum móguliga kann staðsetast, men enn er ikki komið á mál við hesum. Tað er tó greitt, at skal hvalastøðin við Áir lata upp sum savn, er neyðugt at flyta virksemið hjá Brandskúlanum.

- Pengar vóru settir av til at seta eina listaútbúgving á stovn í Sandoy. Hvussu er status við hesum?

Svar:

Eingin listaútbúgving er sett á stovn í Sandoyinni í 2018, og tí er játtanin ikki brúkt til ætlaða endamálið.

MENTAMÁLARÁÐIÐ

Í 2019 er ætlanin at bjóða eitt háskúlatilboð innan vistgrøði á Sandoyggi, og er játtanin tí flutt undir høvuðskonto 7.23.5.01. Fólkaháskúlar. Áðrenn stuðul kann rindast skúlanum, skal hann verða góðkendur av landsstýrismanninum. Samskipt verður við umboð fyri skúlan um ætlaða skúlatilboðið og góðkenningina av skúlanum.

Í 2019 verður hægri listaútbúgving boðin út á Fróðskaparsetrinum. Ætlandi verður ein partur av undirvísingini staðsettur á Sandoyggi. Í fíggjarlógarruppskotinum fyri 2019 er játtan sett av til fyrireiking av hesum.

- Hvussu kann stjórin á Fróðskaparsetrinum bóka leigu fyri 2017 í 2018? Er hetta fyri at goyma eina yvirnýtslu?

Svar:

Tað má staðfestast at leiguútreiðslan fyri leigu í 2017, er skeivt periodisera.

- Hvat er status viðvíkjandi ferðavinnuútbúgvingini í Vestmanna. Er ætlanin at seta á stovn eina veruliga útbúgving innan ferðavinnu á sumri 2019?

Svar:

Fyrsta stigið í arbeiðinum at seta á stovn eina føroyska ferðavinnuútbúgving á Miðnám í Vestmanna, var at gera eina tørvsmeiting í vinnuni/samfelagnum. Mett var um, hvussu útbúgvingin á bestan hátt kundi mæta tørvinum hjá føroysku ferðavinnuni, eins og einum málbólki, sum kundi hugsast at hava áhuga í at taka eina tílíka útbúgving. Út frá tørvsmeitingini var avgerð tikin um, at útbúgvingin skuldi verða á akademistøði. Av tí at ongin lík útbúgving finst í Danmark, hevur verið hugt eftir íslenskum útbúgvingum og er íslenskur lestur á akademistøði brúktur til at byggja upp útbúgvingina. Allar tær føroysku akademiútbúgvingarnar hava danska góðkenning, tvs. at talan er um danskar útbúgvingar, sum føroysku útbúgvingarstovnarir bjóða út. Á hendan hátt eru øll lesandi við prógvi frá einari av hesum útbúgvingunum tryggjað atgongd til víðari lestur í dansku útbúgvingarskipanini.

Mentamálaráðnum hevur ætlað, at eisini Ferðavinnuútbúgvingin skal hava danska góðkenning. Arbeitt verður í løtuni við hesum, men ikki ber til at siga, hvussu skjótt ein loysn er fingin uppá pláss við danskar myndugleikar. Vónandi verður útbúgvingin klár at bjóða út á sumri 2019.

- Kann Rigmor Dam greiða Fíggjarnevndini frá, um tær 18,7 mió., sum eru umbidnar sum eykajáttan til Glasir, eru endatalið?

Svar:

Mentamálaráðið hevur upplýst fyri Fíggjarnevndini, at eykajáttanarumbønin væntandi verður størri enn verandi 18,7 mió. kr. Mentamálaráðið hevur heitt á Landsverk um at

MENTAMÁLARÁÐIÐ

gera eina endaliga uppgerð av kostnaðinum. Mentamálaráðið hevur fingið uppgerðin frá Landsverki, og í lötuni verður hon viðgjörd saman við Landsverki.

- Hvør hevur høvuðsábyrgdina av, at pengar eru brúktir uttan játtan?

Svar:

Landsverk er byggiharri í ætlanini og skal ansa eftir, at gingið verður fram, sum ætlað, og at byggiverkætlanin heldur seg innanfyri givnar fíggjarkarmar. Mentamálaráðið hevur umbiðið bygningin, og er við í tilgongdini fyri at tryggja, at ongin misskiljing er í hesum høpi - innan fyri ta upphædd, ið er sett av.

- Pengarnir, sum eru settir av til flagtekju, eru brúktir til annað enn flagtekju. Kann Rigmor Dam greiða frá, hvat hesir pengar eru brúktir til?

Svar:

Mentamálaráðið hevur fingið upplýst frá Landsverk, at peningurin, sum var ætlaður til flagtekjuna, ikki er brúktur til nakað ávíst endamál, men at hesin peningur er partur av samlaðu byggiútreiðslunum, nú tað hevur víst seg at útreiðslurnar eru størri enn játtanina til byggingina.

- Fíggjarnevndin ynskir eina útgreining um, hvørji træskip eru verd at varðveita ! Hvørji skip hava fingið stuðul ? Hvussu nógvur umsóknir hava verið?

Svar:

Í 2018 hava 5 skip søkt um og fingið stuðul sambært kunngerð nr. 107 frá 13. august 2013 um átekning og stuðul til mentanarsøgulig skip, sum broytt við kunngerð nr. 124 frá 6. desember 2016. Tey eru Norðlýsið, Westward Ho, Dragin, Jóhanna og Thorshavn. Í sambandi við, at kunngerðin um stuðul til mentanarsøgulig skip varð broytt í 2016, søktu skipini av nýggjum um góðkenning. Westward Ho, Thorshavn og Jóhanna fingu góðkenning, sum skip, ið kunnu fáa stuðul sambært nevndu kunngerð. Dragin, Makrelurin og Norðlýsið fingu noktandi svar, tí mett varð, at hesi ikki luku antikvariska kravið í kunngerðini. Dragin og Norðlýsið fáa kortini stuðul enn, tí talan er um eina skiftistíð. Stuðulin steðgar í 2020.

Spurningurin um hvørji træskip í Føroyum eru verd at varðveita er torførur at svara, og í lötuni kennir Tjóðsavnið ikki støðuna hjá øllum teimum føroysku træskipunum. Tjóðsavnið veit um skip, sum privatpersónar ella feløg arbeiða við at varðveita t.d. Ólavur í Vestmanna, Amadeus í Havn, Gæsa í Gøtu og Heimdal í Miðvági og fleiri onnur. Men um hesi eru verd at varðveita eftir kunngerðini um átekning og stuðul til mentanarsøgulig skip ber ikki til at siga, fyrr enn hesi skip hava søkt um átekning, og Tjóðsavnið saman við serkønum fólkkum hava gjørt kanningar av skipunum. Skulu onnur atlit enn tey antikvarisku liggja til grund fyri stuðulsveitingini, má talan verða um aðra stuðulsskipan. Ein stuðulsskipan kundi eitt nú verið sett á stovn fyri skip,

MENTAMÁLARÁÐIÐ

ið hava námsfrøðiligt og annað samfelagsgagnlig virkseimi, ella frítíðar- og felagsligt virkseimi.

- Mentamálaráðið hevur fingið spurning frá Miðnámi í Vestmanna um, hvussu landið kann loysa trupulleikarnar við bústøðum til næmingar á skúlanum. Kann landsstýrismaðurin greiða Fíggjarnevndini frá, um hon hevur nakrar hugsanir um, hvussu hetta kann loysast sum skjótast?

Svar:

Spurningurin um bústaðir til næmingar á Miðnám í Vestmanna hevur verið umrøddur í Mentamálaráðnum. Mentamálaráðið hevur ongar ítøkiligar ætlanir um næmingabústaðir í Vestmanna. Um grundarlag er fyri næmingabústøðum, kundi verði tosa við Bústaðir um málið.

Leggjast kann afturat at Miðnám í Vestmanna hevur víst á, at bussambandið til og frá skúlanum ikki er nøktandi, og hevur skúlin ynskt at hædd verður tikin fyri, at nógvir næmingar brúka bussin dagliga. Mentamálaráðið hevur samskipt við SSL um bussambandið. Arbeitt verður við at betra um bussambandið til og frá Vestmanna í sambandi við skúlagongdina har.

- Kann Fíggjarnevndin fáa upplýst, hvussu nógv eru byrjað at lesa á Setrinum, og hvat fráfallið hevur verið. Kann Fíggjarnevndin fáa dagfórðan lista av hesum eins og í fjør?

Svar:

Hjáløgd eru dagfórð hagtøl yvir hvussu nógv eru byrjað at lesa á Fróðskaparsetrinum tíðarskeiðið 2013-2018.

Fylgiskjal 1, “Fráfall 2013-2018 – frá 14. november 2018” vísir, hvussu nógv eru byrjað at lesa á hvørjum ári, hvussu nógv av hesum árgangum eru givin, hvussu nógv eru liðug og hvussu nógv framvegis eru virkin.

Fylgiskjal 2, “Hagtøl – givin inn fyrsta lestrarár” vísir, hvussu nógv fella frá fyrsta lestrarárið.

- Hví er einki sett av til lógina um talgilt skjalasavnstílfar, sum Løgtingið samtykti í fjør, uml. 1,4 mió., samstundis sum góðar 800 t. eru settar av til lokalt skjalasavn á Tvøroyri?

Svar:

Hildið verður ikki, at játtanirnar til talgild savnindi og til varðveitingina av privatum savnindum á Tvøroyri eiga at vera samantvinnaðar.

MENTAMÁLARÁÐIÐ

Mentamálaráðið fekk í 2014 umsókn frá Tvøroyrar kommunu um stuðul til at seta á stovn og reka skjalasavn. Síðan hevur verið arbeitt við málinum, og í 2018 eru 885 tús. kr. játtaðar árliga til eina royndarverkætlan í trý ár, at skipa skjalasavn á Tvøroyri. Viðvíkjandi varðveiting av talgildum savnindum, var tað upprunaliga ætlanin hjá Mentamálaráðnum at flyta talgild savnindi av landinum at varðveita á danska Ríkisskjalasavninum. Politisk undirtøka fekst ikki fyri hesum leisti, og Mentamálaráðið hevur síðan arbeitt við eini ætlan, har avtala verður gjørd við danska Ríkisskjalasavnið um at brúka teirra leist í varðveitingini, men har savnindini verða varðveitt í Føroyum. Hesin leisturin krevur, at serfrøðingar verða settir í starv og testverkstaður bygdur upp á Tjóðskjalasavninum. Mentamálaráðið arbeidir við at útvega figging til endamálið í 2019.

- Í 2017 vóru 100t settar av til Føroya Rokksavn. Er ikki ætlan at halda fram við at stuðla tí verkætlanini?

Svar:

Játtan var fyrstu ferð sett av á figgjarlógini til Føroya Rokksavn í 2018, tá játtaðar vóru 100 tús. kr.

Eftir at figgjarlógaruppskotið var lagt fram, hevur Mentamálaráðið samskipt við umboð fyri Føroya Rokksavn. Í broytingaruppskotinum til figgjarlógaruppskotið fer Mentamálaráðið at mæla til, at 100 tús. kr. verða játtaðar til Føroya Rokksavn í 2019.

- Ynski hevur verið at gera víkingadepil í Hovi. Eru ongar ætlanir hjá landsstýrismanninum at stuðla hesum tiltaki í 2019?

Svar:

Sambært verkætlanarlýsing frá felagnum Víkingaskip 2016, er ætlanin at byggja eitt kopi av tí sonevnda Tune-skipinum, sum er varðveitt á víkingaskipasavninum í Oslo. Ætlanin er at byggja skipið í einum neysti, ið verður bygt til endamálið í Hovi. Neysti skal hýsa skipinum um veturin, og verður bygt soleiðis, at tað í fyrstu atløgu verður bygt so mikið liðugt, at tað ber til at fara undir at smíða skipið inni, fyri síðan at liðuggera húsið. Ætlanin hjá felagnum er, at neystið skal kunna brúkast til ymisk tiltøk, sum kunnu vera við til at figgja rakstur og viðlíkahald av skipinum. Víkingaskipið varð í 2016 mettt at kosta 10 mió. kr. og neystið 6,8 mió. kr. at byggja, íalt 16,8 mió. kr. Landsstýriskvinnan boðaði í skrivi til felagið Víkingaskip í 2017 frá, at Mentamálaráðið hevur ætlanir um at stuðla verkætlanini við 1 mió. kr. árliga í árunum 2020-2022, íalt 3 mió. kr., treytað av undirtøku frá Løgtinginum. Skrivið var ætlað at stuðla felagnum Víkingaskip í royndini at fáa grunnar at stuðla verkætlanini. Í skrivinum var viðmerkt, at myndugleikarnir ikki hava tikið endaliga støðu til staðseting í Hovi.

- Hvørjar framtíðarætlanir hevur landsstýriskvinnan við Sernám? Hvussu gongst hjá Sernám at samskipa tilboð millum skúlar og serøkið?

MENTAMÁLARÁÐIÐ

Svar:

Sernám hefur seinastu tíðina verið í eini broytingartilgongd. Frá hesum skúlaárinum er tímajáttanin frá Sernámi til serøkið flutt úr Sernámi til nýggja Undirvísingarstýrið. Hetta er gjørt fyri at fáa betur samanhag í alla játtanina til fólkaskúlan og fyri at kunna arbeiða fyri eini meiri innkluderandi skúlaskipan. Eisini er játtanin flutt úr Sernámi fyri at Sernám kann miðsavna seg um ráðgevingina til skúlarnar. Sernám, sum stovnur, er í eini broytingartilgongd, har arbeitt verður við at fáa tænastrnar skipaðar í fak- og økistöymir, sum eru tættari nærumhvørvinum t.e. skúlunum og stovnunum.

Sernám hefur til uppgávu at ráðgeva o.a. í sambandi við serflokkar, serskúla, serundirvísing, sernámsfrøðiligan stuðul og sernámsfrøðilig átøk. Hetta virkisøkið er neyvart ásett í kunngerð nr. 127 frá 12. september 2018 um serundirvísing, sernámsfrøðilig átøk og sernámsfrøðiligan stuðul. Mentamálaráðið er av tí fatan at Sernám raðfestir hesa uppgávu høgt.

- Hvørjar ætlanir hefur landsstýriskvinnan at útbyggja Rásina sambært uppskotið sum Rásin hefur gjørt?

Svar:

Tilmæli um at útbyggja Rásina, sum var lagt fyri landsstýriskvinnuna í heyst í ár, sær ógvuliga áhugavert út. Serliga havandi í huga, at uppskotið gevur fleiri næmingum høvi at ganga á skúlanum og at tørvur er á at skapa fleiri pláss á skúlanum, sum er tann einasti av sínum slagi í landinum. Ætlanin er at arbeiða víðari við uppskotinum og at fáa útbyggingina raðfesta játtanarliga á komandi fíggjarlóg.

- Hevur landsstýriskvinnan ætlanir um, at fáa teir sendarar sum eru í tunlunum at rigga.

Svar:

FM-sendinetið í Hovstunlinum, Leynatunlinum, Norðskálatunlinum, Kollafjarðartunlinum og í Leirvíkartunlinum verður rikið av Landsverk. Í Kollafjarðartunlinum er talan um eina royndarskipan, sum er sett upp fyri nøkrum árum síðani, sum eitt samstarv millum MMR, sum varðar av sendinetinum sum heild og Landsverk, sum varðar av tunlinum. Skipanin í Kollafjarðartunlinum hefur ikki somu dygd sum skipanirnar í hinum tunlunum, men er at meta sum ein fyribilsloysn til ein varandi skipan kemur. Sama skipan sum er í Kollafjarðartunlinum, er sett upp í Leirvíkstunlinum. Ætlanin er at umvæla skipanina í Kollafjarðartunlinum fyrst í komandi ári.

Rigmor Dam
landsstýriskvinna

MENTAMÁLARÁÐIÐ

/Poul Geert Hansen
aðalstjóri